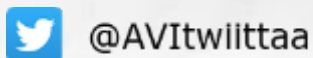

Valemedia, informaatiolukutaito, kirjastot ja tutkitun tiedon teemavuosi

Anu Ojaranta, VTT
Kirjastotoimen ylitarkastaja
Lounais-Suomen ja Etelä-Suomen AVI

Laki yleisistä kirjastoista

Tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat **yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.**

“

**Valemedia ja
huuhaa**

Aluehallintovirasto

Kirjastojen sijainti tutkitun tiedon kartalla

- Dis- ja misinformaatio ilmiönä on valitettavan yleinen ja vaarallinen, sille altistuu helposti mm. sosiaalisessa mediassa.
- Informaatiovaikuttaminen on läsnä ja on erittäin tärkeää, että omaamme faktantarkastustaitoja ja osaamme erottaa huhut ja huuhaan faktasta.
- Kirjastot tunnetaan luotettavan tiedon välittäjänä.
- Pieniä identiteettikriisejä on meilläkin kirjastomaailmassa ollut – tämä dilemma on puhuttanut ammattilaisia vuosikymmenestä toiseen.
 - Hyllyistä on löytynyt aina kaikkea ufokirjoista homeopatiaan
- Kaikesta huolimatta – kirjaston rooli yhteiskunnassa on olla faktatiedon välittäjä

“

Informaatio- lukutaito

Vastaanotamme
informaatiota
erilaisissa muodoissa
lähes koko
valveillaoloaikamme.

Aluehallintovirasto

Informaatioyhteiskunnan kansalaisen perustaito

Tiedontarpeen ymmärtäminen ja sen artikulointi.

Tiedonhankintatapojen ymmärtäminen.

Tiedonlähteiden ja niiden moninaisuuden
ymmärtäminen.

Oleellisen ja epäoleellisen erottaminen kulloisen
tehtävän kannalta.

Faktan ja fiktion erottaminen.

Tiedon käyttö oppiaksemme.

Miten viestiä uuden oppimisesta.

Kaikki tämä edellä mainittu eettisiä ja oikeudellisia
aspekteja noudattaen.

A close-up photograph of a person's hands reaching for a book on a library shelf. The person is wearing a light-colored sleeve. The book is green and has a white label. The background is blurred, showing other books on the shelf.

Infodemia

”Informaatioepidemia”

An infodemic is an **overabundance** of information, both online and offline. It includes **deliberate attempts** to disseminate wrong information to undermine the public health response and advance alternative agendas of groups or individuals. (WHO, 2020)

Infodemia

- Huoli ja tunnepitoinen suhtautuminen koronaepidemiaan ovat haasteita
- Viranomaisten viestinnän vaikeudet, hallintojargon ja toimijoiden välinen köyden veto luovat hedelmällisen maan epäluottamuksen syntymiselle
- Erilaiset vinoumat ja harhat pönkittävät juurtuneita käsityksiä
- Infoähky, informaatiovaikuttaminen ja yleistiedon puute altistavat uskomaan erilaisiin vaihtoehtoihin
- Halutaan helppoja ratkaisuja, mutta niitä ei ole
- Liian paljon tietoa voi myös olla turvallisuutta lisäävä aspekti – ”koska päinvastainen tilanne olisi paljon pahempi”

Aluehallintovirasto

Mikä on tutkitun tiedon teemavuosi?

Pääsihteeri + sihteeristö sekä toimijoiden verkosto,
joka kuljettaa viestikapulaa kentälle toimijoiden pariin.

“

**Tutkitun
tiedon
teemavuosi
2021
#tttv21**

www.tutkittuatietao.fi

Aluehallintovirasto

OKMn, Suomen Akatemian ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteinen hanke

- Tavoitteena on tutkitun tiedon näkyvyys ja saavutettavuus.
- Tiivistää asian parissa toimivien yhteistyötä.
- Kohderyhmänä ovat kaikki kansalaiset, päättäjät ja elinkeinoelämä.
 - Eriyisenä kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret, joiden toivotaan saavan teemavuodesta luovuutta, innostusta ja uskoa tulevaisuuteen
- Tarkoituksena on nostaa esille tutkitun tiedon lähteitä, tutkimustietoa sekä tutkitun tiedon luonnetta.

“

Teemavuoden tapahtumien kriteerit

Aluehallintovirasto

- Tapahtuman tai teon järjestää ryhmä, organisaatio tai järjestö tai useampi taho yhteistyössä, ei yksittäinen henkilö.
- Tapahtuman tai teon sisältö perustuu tutkittuun tietoon, eli tutkimuksen tuottamaan tietoon tai luotettaviin tietolähteisiin, kuten tilastoihin, selvityksiin ja analyysihin.
- Tapahtuma tai teko edistää tutkitun tiedon tunnettuutta. Sen toteutus tarjoaa ja avaa osallistujille tutkittua tietoa ja sen hyödyntämisen mahdollisuuksia.
- Tapahtuma tai teko on avoin ja saavutettava. Perustellusta syystä tapahtuma voi olla maksullinen.
- Tapahtuma tai teko on hyvien tapojen ja lakien mukainen.

“

Mitä tehtäis?

- Teemavuoden toimintaan osallistuminen tukee loistavasti kirjastolain tavoitteita.
- Kirjastot toimivat jo paljon teemavuoden tavoitteiden mukaisesti – eli tätä työtä tehdään jo paljon!
- Luentosarjat, näyttelyt, lukupiirit, tiedonhaun ohjausta, mediakasvatusta ja -kriittisyyttä kaiken ikäisille ja erilaisille asiakasryhmille
- Jos teillä on kriteerit täyttävää ohjelmaa jo suunniteltuna, ilmoittakaa itsenne mukaan teemavuoden kalenteriin!

Aluehallintovirasto

TTTV21 tapahtumakalenteri

- [Tapahtumakalenterin linkki](#)
- Voitte ilmoittaa kirjaston yksittäisen tapahtuman tai tapahtumasarjan osaksi tutkitun tiedon teemavuotta.
- Laitatte ehdotuksenne menemään hakemuksena sihteeristölle, joka vie tapahtuma kalenteriin.
- Hakemus menee sihteeristön kautta, jotta heille jää merkki siitä, millaisia tapahtumia järjestetään ja tällä tavalla he kykenevät hallitsemaan tilannetta – tapahtumia on jo paljon!
- Hakemalla mukaan saatte myös sihteeristöltä apua viestintää, mm. teemavuoden graafista materiaalia viestinnän ja markkinoinnin tarpeisiin.
- Kalenteria kannattaa jakaa myös asiakkaille!
- KYSYMYKSIÄ? Nyt olisi hetki aikaa keskustelulle!

